

BRIEFING NOTE #9: 17. NOVEMBER 2017

UDVIKLING AF RÅSTOFINDUSTRIEN OG NUVÆRENDE PRAKSIS FOR OFFENTLIG DELTAGELSE I GRØNLAND

**Anna-Sofie Skjervedal, Ph.D.-studerende, Forskningscenter for Arktisk Olie og Gas,
Ilisimatusarfik**

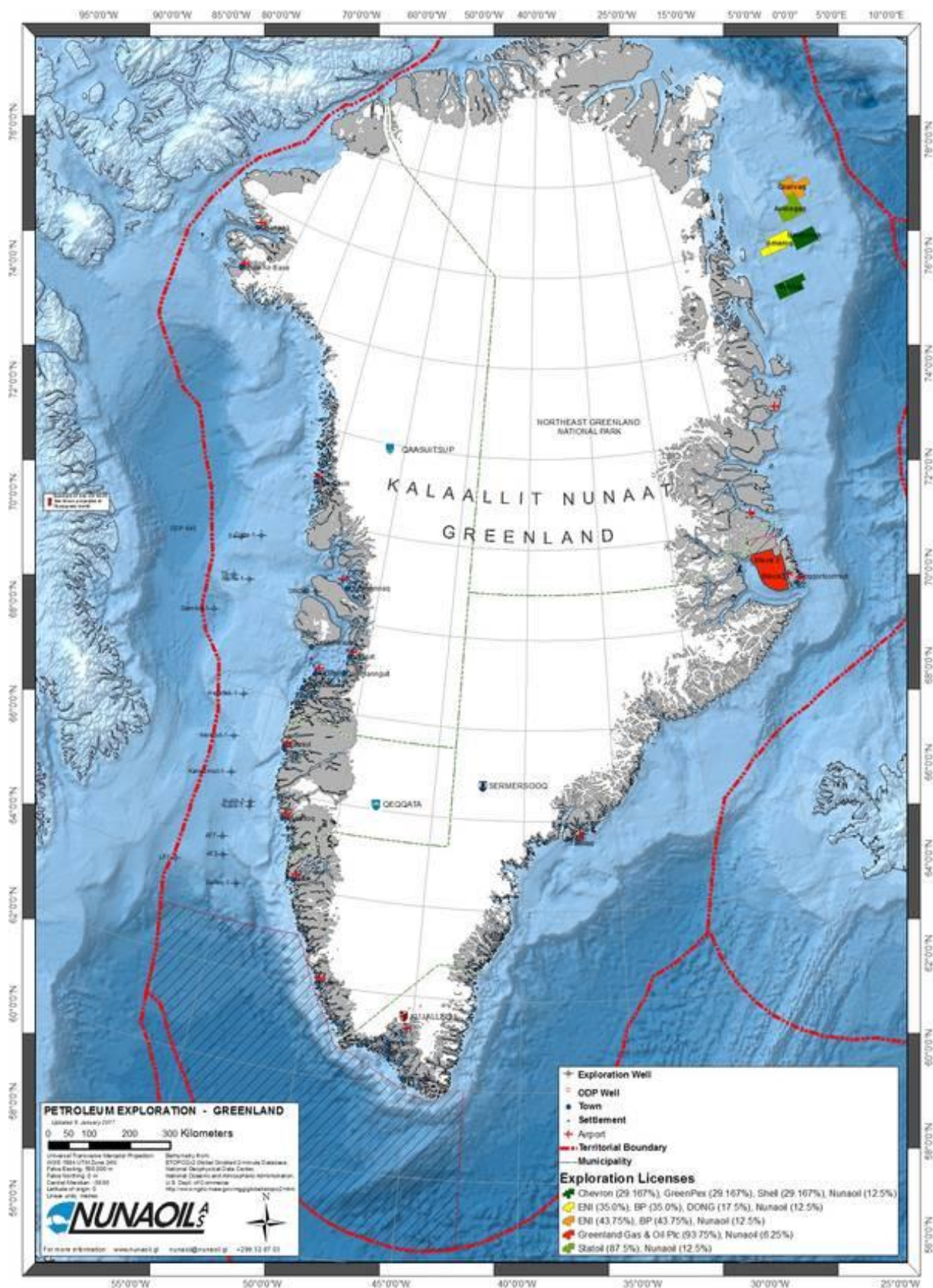
Dette notat stammer fra seminaret om borgerinddragelse inden for råstofindustrien i Arktis afholdt af forskningscenteret på Ilisimatusarfik, d. 17 oktober 2017. Præsentationerne og diskussionen fra seminaret kan ses på: <http://uk.uni.gl/research/arctic-oil-and-gas-research-centre/videos.aspx>

Verden har rettet sit blik mod Arktis i søgen efter nye forekomster af et væld af naturressourcer. Det forandrede klima har frit lagt nyt land og åbnet farvande op som hidtil har været dækket af is. Grundet sin strategiske position i hjertet af Arktis mellem USA og Rusland, sine rige forekomster af sjældne jordarter, jern, guld samt potentielt kulbrinter i kontrast til det uberørte og sårbare arktiske klima, er Grønland blevet et emne der har tiltrukket sig megen opmærksomhed internationalt.

Den geologiske kortlægning af Grønland er grundig og omfattende, og Grønland har en lang historie med udvinding af og efterforskning efter naturressourcer. De første forsøg på efterforskning efter mineraler skete endnu før Grønland blev koloniseret af Danmark, tilbage i begyndelsen af det 18. århundrede, og udvindingen blev igangsat i 1840'erne med åbningen af den meget profitable kryolitmine i Sydgrønland. De første kulbrinteefterforskningsaktiviteter blev igangsat i 1939, med efterforskning efter forventede olieforekomster i Nuussuaq-området. Interessen for efterforskning efter olie og gas voksede gennem de sene 1960'ere, hvilket førte til de første offshore-boringer i 1970'erne. Resultaterne var dog dårlige og gav olieselskaberne indtryk af, at der ikke fandtes kommercielt bæredygtige olieforekomster i Vestgrønland.

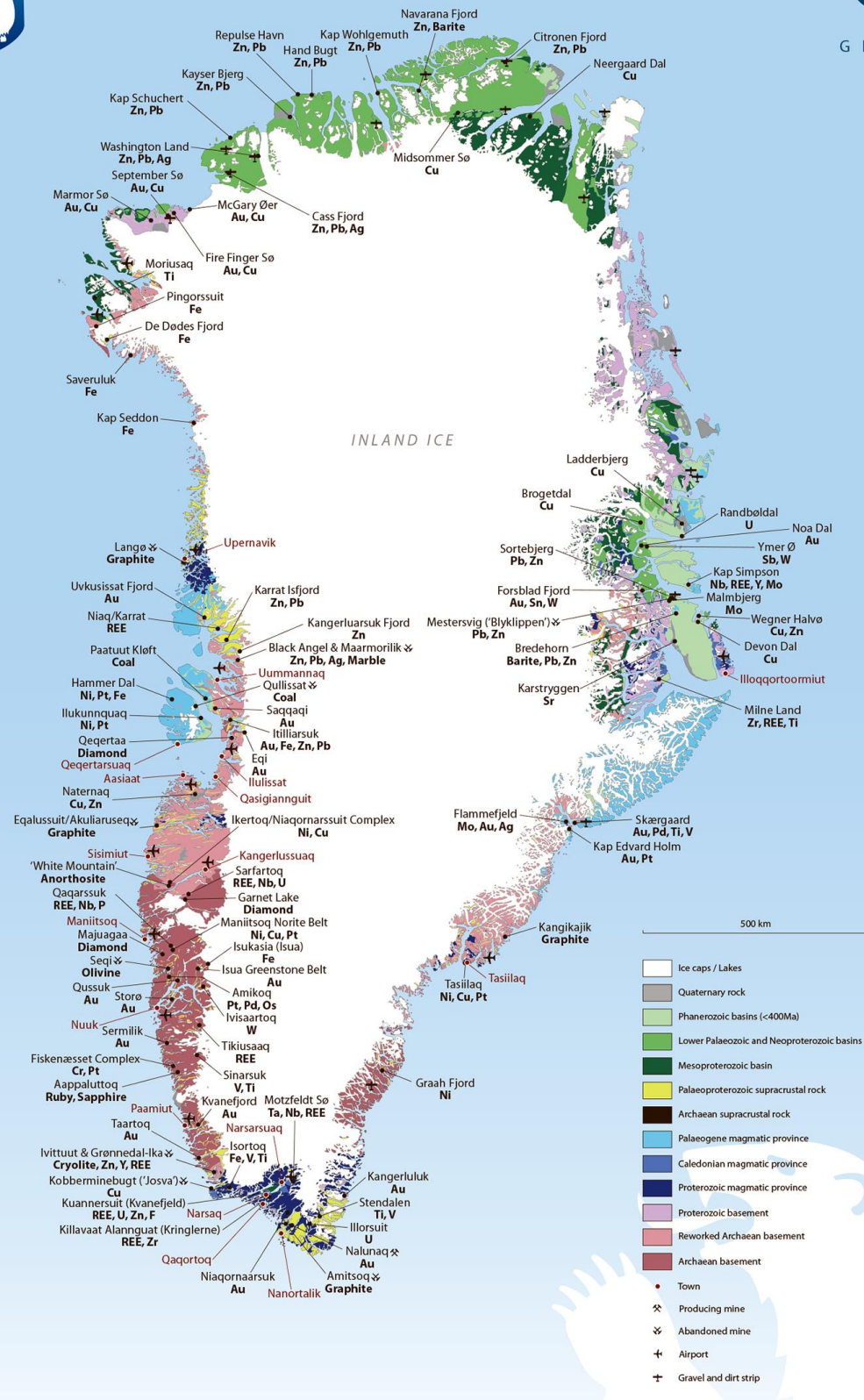
En rapport udarbejdet af USGS i 2008 anslog at en stor andel af de sidste uudnyttede olie- og gasreserver findes gemt i grønlandske farvande, og udløste en fornyet interesse for olie- og gasefterforskning. Det lovende olieeventyr blev dog sat på pause med det markante olieprisfald i 2014, og der har til dato ikke været kommercielt bæredygtige oliefund. Samtidig er kun få mineralprojekter blevet implementeret.

Ikke desto mindre oplever Grønland nu en periode med hurtige forandringer, grundet den nylige udvidelse af udvindingssektoren og efterforskningsaktiviteter. Udviklingen bydes velkommen og støttes aktivt af Grønlands Selvstyre. Siden Grønland opnåede selvstyre i 2009 synes ønsket om uafhængighed fra Danmark og det danske bloktilskud større end nogensinde, og interessen for at udvikle en udvindingsindustri i Grønland findes stadig. Med incitamentet om at opretholde samfundsmæssig velstand og velfærd gennem nye indtægtskilder og beskæftigelsesmuligheder, søger Selvstyret at øge mineaktiviteter og øge chancerne for kommercielt levedygtige oliefund.

Kort over kulbrintefterforskningslicenser 2017. Kilde: Nunaoil A/S (nunaoil.gl)

GREENLAND GEOLOGY AND SELECTED MINERAL OCCURRENCES

Et kort over de geologiske potentialer og udvalgte mineralforekomster. Kilde: Grønlands Selvstyre (govmin.gl)

Værktøjer til fremme af bæredygtig udvikling

Den seneste udvikling har skabt dramatiske forandringer i Grønland både lokalt og nationalt. Erfaringerne med udvikling af udvindingsindustrien er stadig begrænsede i Grønland, og bekymringer vedrørende forvaltningens evne til at håndtere storskalaprojekter rører sig både inden og uden for Grønland. Hvad angår den sårbare arktiske natur og de små samfund, er det afgørende at udviklingen af udvindingsindustrien sker på en både miljømæssig, økonomisk og samfundsmæssig bæredygtig måde.

Vurdering af virkninger på miljøet (VVM), Vurdering af samfundsmæssig bæredygtighed (VSB) og tre-parts aftalerne, der benævnes 'Impact Benefit Agreements' er redskaber som er implementeret i de juridiske rammer i Grønland for at fremme resiliens i lokalsamfundene, ved at sikre at beslutningsprocesser sker på et informeret grundlag i samarbejde med lokalsamfundene. Disse redskaber supplerer uddannelsesinstitutioner, lokale virksomheder og den offentlige sektor i forhold til at styrke de lokale i at tilpasse sig til og håndtere forandringer, lige såvel som til at overvinde udfordringer og få det bedste ud af de nye muligheder.

Offentlig deltagelse udgør en integreret del af både VVM og VSB, hvilket er beskrevet i den nyligt opdaterede 'SIA Guidelines' (bmp.gl). Disse retningslinjer hævder høje standarder og et højt niveau af offentlig deltagelse i relation til mineral- og kulbrinteefterforskningsaktiviteterne i Grønland. Tæt samarbejde og dialog med den grønlandske befolkning er fremhævet som en nødvendighed for at sikre bæredygtige relationer mellem virksomheder, kommuner, de berørte personer, og andre interessenter, såvel som for samfundet som sådan. Processen omkring offentlig deltagelse i Grønland er dog blevet kritiseret skarpt. Kritikken er eksempelvis blevet rettet imod manglen på gennemsigtighed, vanskelighederne ved at kunne finde og få adgang til information, vanskelighederne ved at oversætte og forstå tekniske termer, manglen på tovejskommunikation og dialog, og ikke mindst tvivlen om hvilken indflydelse offentligheden egentlig har på beslutningsprocessen.

Effektiv offentlig deltagelse er uden tvivl afgørende i forhold til at sikre en bæredygtig udvikling af udvindingssektoren, såvel som for at sikre bæredygtig udvikling på både lokalt og nationalt plan. Ønsket om en styrket praksis for offentlig deltagelse har dog indtil videre kun resulteret i mindre ændringer i retningslinjerne i forhold til VSB, herunder et erklæret øget fokus på høringsprocessen. Den nuværende primære form for offentlige deltagelse, med offentlige høringer, virker dog ikke til at facilitere en effektiv og tilfredsstillende inddragelse. Foreløbige studier viser et stort gab mellem de erklærede mål for offentlig deltagelse som følger af de juridiske retningslinjer, og den nuværende praksis for offentlig deltagelse, og der er derfor stadig plads til forbedring. De nuværende udfordringer understreger behovet for at undersøge nye perspektiver på hvordan offentlig deltagelse skal anskues, angribes og praktiseres i den specifikke grønlandske kontekst.